Algemene Beschouwingen 2024

Inleiding

Wij leven in een tijd waarin de nationale politiek zich afspeelt als een televisiesoap, compleet met onverwachte wendingen, cliffhangers en af en toe een plot dat moeilijk te volgen is. Helaas gaat het hier niet om fictie, maar om de werkelijkheid die ons allen raakt. Laten wij eerlijk zijn, de huidige landelijke politiek zou geen Oscar winnen voor het beste script.

Laten wij ervoor waken dat wij mee gaan doen met deze slechte soap en vooral zorgen dat wij als gemeente zelf de regie gaan nemen op de dossiers waar de landelijke politiek het nu op laat afweten. Onze samenleving verdient een bestuur dat werkelijk luistert, begrijpt en handelt in het belang van iedereen, niet alleen van de grootste schreeuwers. Laten wij als gemeente hierin het juiste voorbeeld geven.

De fractie van D66 wil graag aandacht voor een aantal belangrijke thema's. Uiteraard zijn er meer, maar wij zijn gebonden aan de beperkte tijd die wij vanavond hebben.

Onderwijs

Laaggeletterdheid is nog steeds een groot aandachtspunt in onze gemeente. Qua gemeente zitten wij op het landelijke gemiddelde, maar in het Veenkoloniale gedeelte van onze gemeente zitten wij er helaas nog ruim boven. Wij wachten dan ook met smart op het vorig jaar tijdens de begroting aangekondigde plan voor het bestrijden van laaggeletterdheid. Laaggeletterdheid staat sterk in relatie met overerfbare armoede, iets wat ook in het Veenkoloniale gedeelte van onze gemeente boven gemiddeld speelt.

Ondertussen loopt gelukkig wel het Integraal Huisvesting Plan (IHP), maar we zien nu wel al dat het meer gaat kosten dan begroot. Wij geven hierbij het advies richting het college om de nu al bekende verhogingen mee te nemen in de bestaande begroting en deze dus te gaan verhogen, dit in het kader van regeren is vooruitzien. Het college moet al vaak genoeg terug voor extra geld, het zij dat er te weinig is gespaard of het zij te weinig begroot.

Wonen

Wij kunnen lezen in de Kadernota dat wij al mooi op route zijn op de afgesproken 200 woningen te halen, dat is natuurlijk positief. Als gemeente zien wij ook de positieve effecten in de vorm van meer OZB-inkomsten. Alleen jammer dat de starters in onze gemeenten, maar ook de te groot wonende ouderen nog geen enkel effect ervaren en nog steeds moeite hebben met het vinden van geschikte woonruimte.

Nu hebben wij zeker niet de oplossing voor de woningcrisis, maar wat ons betreft wel een voorstel die iets kan betekenen voor de doorstroming op de woningmarkt. D66 komt dan ook met een motie om pré-mantelzorgwoningen onder voorwaarden toe te gaan staan. Dit zorgt naast een positief effect op de doorstroming ook voor een ontlasting van het zorgsysteem, maar ook voor ontlasting van de mantelzorger en de zorgvrager als deze in een situatie komen wanneer de nood voor een mantelzorgwoning het grootst is.

Opvang vluchtelingen

Het is duidelijk dat wij vanuit Den Haag voorlopig niets hoeven te verwachten voor wat betreft een oplossing van de opvangcrisis. Laten wij ook hier als gemeente dan maar het juiste voorbeeld geven en onze buurgemeente Westerwolde te verlichten waar wij kunnen. D66 dient daarom samen met GroenLinks een motie in om deze verlichting te bieden. De motie vraagt het college te bezien of onder dezelfde voorwaarden als eerder dit jaar opnieuw in nachtopvang voorzien kan worden. Wat ons betreft mag alleen de duur afwijken van de eerdere voorwaarden en zouden wij opteren voor een waar mogelijk langere periode.

Nedersaksenlijn

D66 is altijd al een voorstander van de realisatie van de Nedersaksenlijn. Natuurlijk kan de nut en noodzaak van de Nedersaksenlijn op twee manieren benaderd worden, de vervoerskundige manier >> Wat kost de aanleg, wat kost de exploitatie en wat zijn de opbrengsten? Maar wij kijken liever vanuit de kant van Brede Welvaart en Sociale Kwaliteit. Wat betekent de Nedersaksenlijn voor het welbevinden en ontplooiingsmogelijkheden voor onze gemeente?

De Nedersaksenlijn biedt kansen voor onze gemeente, maar uiteraard voor alle gemeenten in de Veenkoloniën. Het kan een impuls geven aan het toerisme in het Veenkoloniale gedeelte van onze gemeente, maar het is ook aanvulling op het openbaarvervoer in de regio. Maar het kan ook minder zichtbaar, het gevoel geven dat wij volwaardig meedoen in het grotere geheel.

Maar wel vraag ik het college om voorzichtigheid met de investeringen. Wij moeten ons niet laten verleiden tot vergelijkbare investeringen als de Groninger gemeenten. De Groninger gemeenten kunnen namelijk van de te verdelen miljoenen vanuit het Masterplan Oost-Groningen en het programma Nij Begun veel makkelijker geld investeren dan Borger-Odoorn.

Veenkoloniën

Voor de goede luisteraars onder ons is het wel helder dat de fractie van D66 meer aandacht wil voor het Veenkoloniale gedeelte van ons gemeente. Voor veel thema's scoren wij als gemeente op of boven het landelijke gemiddelde, dat is op papier natuurlijk geweldig. Maar als wij gaan inzomen dan zien wij binnen onze eigen gemeente toch een groot verschil als het gaat over zaken zoals besteedbaar inkomen, laaggeletterdheid maar ook het algemene welbevinden en het vertrouwen in de overheid. Hier scoort het Veenkoloniale gedeelte ruim onder het gemiddelde.

Uiteraard geldt dit niet alleen voor onze gemeente, maar voor het gehele gebied Veenkoloniën. Daarom stellen wij voor om dit groter op te pakken, met alle gemeenten die zich gedeeltelijk bevinden in de Veenkoloniën. Wij komen daarom met een motie voor een denktank voor de verbetering van de Veenkoloniën. Waarin alle gemeenten zijn vertegenwoordigd, maar ook bedrijven, instellingen en vooral ook de inwoners.

Financiën

Het zogenoemde ravijnjaar van 2026 is ons allemaal bekend. Zoals het nu allemaal op papier staat gaan wij dit zonder bezuinigingen financieel halen. Alleen is er geen ruimte meer voor tegenvallers en zijn de te voorspellen verhogingen hierin ook nog niet opgenomen.

Gelet hierop zou de fractie van D66 liever zien dat een aantal investeringen die dit college om onduidelijke redenen als hoge prioriteit heeft aangemerkt komen te vervallen. Denk hierbij aan de extra investering voor het gemeentehuis en de aanvullende anderhalf miljoen (boven op de IHP-begroting) voor een MFA in 2e Exloërmond. Mocht blijken dat deze gelden niet gebruikt

hoeven te worden om het ravijnjaar door te komen dan zien wij dit beter ten gunste van alle inwoners besteed. Hierbij denken wij dan aan extra wegenonderhoud en wijkrenovaties.

Afronding/Samenvatting

Koester het zogezegde goud (en dan zowel Nederlandse als de Veenkoloniale betekenis van het woord), maar laat dit ons niet verblinden om datgene te kunnen zien wat nog verbeterd moet worden. Gemiddelden zijn mooi voor de statistieken, maar hoe realistisch zijn deze wanneer de onderliggende verschillen zo groot zijn?